

REKOMENDACIJOS KAIP SAUGIAI TEIKTI PASLAUGAS SOCIALINĖS GLOBOS ĮSTAIGOSE IR VYKDANT LANKOMĄJĄ PASLAUGŲ GAVĖJŲ PRIEŽIŪRĄ KARANTINO METU

Lietuvoje paskelbus ekstremalią situaciją laikinosios papildomos atsargos priemonės taikomos visiems ūkio subjektams vykdančioms veiklą karantino metu. Socialinių paslaugų teikimas pasižymi ypatinga specifika, tokia kaip darbas pamainomis, nenutrūkstanti pagalba socialiai remiamiesiems asmenims, didelis paslaugos gavėjų skaičius darbo patalpose, paslaugos gavėjų lankymas jų gyvenamojoje vietoje. Ši darbo specifika kelia papildomą riziką esant sudėtingai epidemiologinei situacijai.

Bendrosios rekomendacijos

Stacionarios socialinės globos įstaigos, turinčios asmens sveikatos priežiūros licencijas, teikiančios ilgalaikės (trumpalaikės) socialinės globos paslaugas, nepriklausomai nuo nuosavybės formos ir pavaldumo privalo vadovautis priimamais COPVID-19 ligos plitimo valdymą reglamentuojančiais teisės aktais ir [Sveikatos apsaugos ministro – valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo sprendimais](#).

Dėl didesnės rizikos teikiant socialines paslaugas, darbdavys turi užtikrinti, kad veiklą vykdytų tik sveiki darbuotojai, neturintys viršutinių kvėpavimo takų ligų, ūmių žarnyno infekcijų ir kt. susirgimų požymių (pvz., sloga, kosulys, čiaudulys, pasunkėjęs kvėpavimas, viduriavimas, vėmimas ir pan.). Darbdavys turi imtis šių veiksmų:

- informuoti darbuotojus, kad kiekvienas, turintis į COVID-19 ligos panašius simptomus, tokius kaip gerklės skausmas, karščiavimas (virš 37,0 °C), čiaudulys ar kosulys, privalo informuoti apie tai tiesioginį vadovą ir nevykti į darbą, o nuotoliniu būdu kreiptis į asmens sveikatos priežiūros įstaigą;

- matuoti darbuotojų kūno temperatūrą, paskiriant už tai atsakingą asmenį, nustatant vidinę tvarką kaip, kas ir kada tai atliks ir informuoti darbuotojus apie kūno temperatūros matavimo būtinybę paskelbto karantino metu, bet susilaikyti nuo darbuotojų kūno temperatūros rodmenų rinkimo, saugojimo ir kaupimo;

- užtikrinti, kad darbuotojų kūno temperatūra būtų matuojama bekontaktiais termometrais;

- matuoti paslaugos gavėjų ir kitų asmenų (pavyzdžiui, vairuotojų, ir pan.) kūno temperatūrą ir, esant karščiavimui, imtis visų atsargos priemonių, pranešti ASPĮ ir apriboti paslaugų teikimą tokiems asmenims;

- užtikrinti, kad stacionariose globos įstaigose tiek darbuotojai, tiek paslaugos gavėjai laikytųsi griežtos rankų ir kvėpavimo higienos, kaip numatyta SAM tinklalapyje paskelbtose rekomendacijose;

- atnaujinti rekomendacijas apie epidemijos valdymo priemones konkrečioje įstaigoje ir su jomis nedelsiant supažindinti visą personalą, kai tik atsiranda nauji duomenys;

- apriboti trečiųjų asmenų (vairuotojų, lankytojų, kurjerių ir t.t.) patekimo į įmonės teritoriją/ darbo vietas;

- socialiniai darbuotojai ir kiti darbuotojai, sergantys sunkiomis lėtinėmis ligomis, kurių sąrašas yra patvirtintas [Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2020 m. kovo 23 d. įsakymu Nr. V-483](#), turi kreiptis į ASPI dėl nedarbingumo pažymėjimo išdavimo karantino laikotarpiu.

Darbuotojų informavimas

Darbdavys turi imtis aktyvių veiksmų, tokių kaip visų darbuotojų informavimas ir mokymas (gali būti vykdomas nuotoliniu būdu), siekiant juos apsaugoti nuo COVID-19 ligos:

- informuoti darbuotojus apie COVID-19 ligos simptomus, galimas užsikrėtimo rizikas, jų valdymo būdus, taikytinas priemones, galimybes dirbti nuotoliniu būdu;

- supažindinti darbuotojus su atitinkamomis galiojančiomis nacionalinėmis ir įstaigos rekomendacijomis;

- priminti darbuotojams jų pareigą informuoti darbdavį apie pasireiškusius COVID-19 ligos ar panašius simptomus ir kt.;

- priminti darbuotojams apie būtinumą naudotis asmens higienos priemonėmis;

- informuoti darbuotojus apie asmeninių apsaugos priemonių teisingą naudojimą;

- papildomai pakabinti informacinius plakatus dėl asmens higienos priemonių taikymo prie įėjimų/ išėjimų į darbo patalpas;

- užtikrinti, kad esant būtinybei, darbuotojai žinotų į ką kreiptis dėl naujų asmeninių apsaugos priemonių išdavimo, kad darbuotojai nedirbtų su suplyšusiomis vienkartinėmis pirštinėmis ir pan.;

- instrukuoti apie asmeninių apsaugos priemonių (dezinfekuojančių servetėlių, vienkartinių pirštinių ir pan.) bei kitų užterštų daiktų tinkamą utilizavimą (pavyzdžiui, išduoti papildomai vienkartinius maišus arba pastatyti papildomus šiukšlių konteinerius).

Socialinių paslaugų teikimas stacionariose darbo vietose (globos namai, dienos paslaugų centrai, nakvynės namai ir pan.)

Siekiant apsaugoti darbuotojus nuo COVID-19 ligos bei užtikrinti vykdomos veiklos tęstinumą, rekomenduojama organizuoti darbą taip:

- jeigu įmanoma, administracijos darbuotojams organizuoti darbą nuotoliniu būdu telekomunikacijų priemonėmis (internetu, telefonu ir pan.);

- laikytis griežtų higienos reikalavimų, kol tęsis nepalanki epidemiologinė situacija;

- organizuoti darbuotojų pertraukas (pietų pertraukas ir kitas papildomas pertraukas) slenkančiu grafiku, sumažinus vienu metu valgymo/poilsio patalpose esančių darbuotojų skaičių iki minimumo;

- reguliuoti darbuotojų, esančių rūkymo patalpose skaičių;

- taikyti papildomas organizacines priemones, tokias kaip darbuotojų skaičiaus mažinimas pamainose/patalpose, darbuotojų užduočių rotacija, darbuotojų griežtesnės vidinės kontrolės taikymas ir t.t.;

- užtikrinti, kad skirtingos darbo pamainos negalėtų fiziškai susitikti keičiantis darbo pamainoms, ilginant pertraukos laiką tarp pamainų ir pagal galimybes, skirtingoms pamainoms numatyti skirtingus patekimo į darbo patalpas kelius/koridorius ir pan.;

- užtikrinti reguliarių visų darbo/persirengimo/poilsio/valgymo patalpų vėdinimą ne rečiau kaip 5 kartus per dieną/pamainą;

- po kiekvienos pamainos, o esant poreikiui ir dažniau, drėgnuoju būdu su dezinfekuojamomis priemonėmis valyti darbo/persirengimo/buitines/sanitarines patalpas ir paviršius (rūbų spinteles, durų rankenas, suolus, kedės, stalus, palanges ir pan.) ne rečiau kaip vieną kartą per dieną/pamainą;

- užtikrinti bendrai naudojamų darbo priemonių, įrenginių, darbo paviršių, šviesos jungiklių, durų rankenų dezinfekavimą ne rečiau kaip 5 kartus per dieną;

- užtikrinti, kad sanitarinėse patalpose (tualetuose, dušuose ir kt.), atsižvelgiant į darbuotojų skaičių, būtų pakankamas kiekis asmens higienos priemonių (muilo, popierinių vienkartinį rankšluosčių, dezinfekavimo priemonių ir pan.);

- sanitarinėse patalpose pakabinti informacinius plakatus, kaip tinkamai plauti ir dezinfekuoti rankas;

- užtikrinti, jeigu įmanoma, kad tarp slaugomų asmenų lovų būtų bent 1 m atstumas;

- apriboti paslaugos gavėjų bendravimą tarpusavyje (trumpinti jų buvimą bendrose patalpose laiką).

Atliekant kasdienę paslaugos gavėjų, **neturinčių padidėjusios kūno temperatūros ar viršutinių kvėpavimo takų infekcijos požymių**, priežiūrą atliekantys darbuotojai turi būti aprūpinti ir naudoti darbo aprangą; vienkartinę veido kaukę; vienkartinės pirštines.

Nustačius, kad paslaugos gavėjai turi padidėjusią kūno temperatūrą ar viršutinių kvėpavimo takų infekcijos požymius, jiems paslaugos neteikiamos ir nedelsiant yra kreipiamasi į ASPĮ.

Aprūpinant visus darbuotojus asmeninėmis apsaugos priemonėmis darbdavys privalo:

- užtikrinti, kad darbuotojai turėtų ir naudotųsi išduotomis vienkartinėmis pirštinėmis bei priminti, darbuotojams, kad vienkartinės pirštinės neturi būti dezinfekuojamos dezinfekciniais skysčiais ir naudojamos pakartotinai jas nusiėmus;

- užtikrinti, kad vienkartinės pirštinės būtų keičiamos priklausomai nuo kontakto su galimai užterštais paviršiais dažnumo;

- užtikrinti, kad darbuotojai turėtų ir naudotų nosį bei burną dengiančias kaukes (gali būti vienkartinės arba daugkartinės, jeigu yra tinkamai valomos);

- esant artimam kontaktui tarp darbuotojų/trečiųjų asmenų (mažiau negu 2 metrai) užtikrinti, kad darbuotojai dėvėtų respiratorius su FFP2 arba FFP3 filtrais;

Darbuotojai, neatliekantys paslaugos gavėjų priežiūros, pavyzdžiui, valytojai, privalo būti aprūpinti ir naudoti: medicininės kaukes (respiratorius), pirštines darbui su cheminėmis

medžiagomis, darbo rūbus, o vairuotojai turi naudoti vienkartinės medicininės kaukes bei vienkartinės pirštines, jeigu turi tiesioginį kontaktą su paslaugos gavėju.

Socialinių paslaugų teikimas lankant paslaugos gavėjus jų gyvenamose vietose

Vykstant pas paslaugos gavėjus į jų gyvenamąsias vietas, rizika socialiniams darbuotojams padidėja, todėl būtina atkreipti dar didesnę dėmesį į darbuotojų mokymą, instruktavimą bei aprūpinimą visos būtinomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis. Taip pat būtina užtikrinti, kad socialinės paslaugos nebūtų teikiamos įtariamiesiems, kad serga ar sergantiems COVID-19 liga paslaugos gavėjams.

Siekiant apsaugoti darbuotojus nuo COVID-19 ligos bei užtikrinti vykdomos veiklos tęstinumą, rekomenduojama organizuoti darbą lankant paslaugos gavėjus jų gyvenamojoje vietoje taip:

- prieš vykstant pas paslaugos gavėjus, susisiekti su jais ir telefonu įsitikinti, kad paslaugos gavėjai nejaučia peršalimo simptomų, nekarščiuoja ir pan. Gavus informaciją apie galimai sergančius paslaugos gavėjus, informuoti savo tiesioginį vadovą ir spręsti dėl tolimesnių veiksmų;

- nuvykus pas paslaugos gavėjus, neiti į gyvenamąsias patalpas be asmeninių apsaugos priemonių. Viso apsilankymo metu, draudžiama nusiimti numatytas asmenines apsaugos priemones;

- esant pas paslaugos gavėjus namuose būtina dėvėti vienkartinės kaukes/respiratorius ir akių apsaugą (apsauginius akinius ir/ar skydelį) dirbant su visais paslaugos gavėjais, esant poreikiui, gali tekti vilkėti specialius drabužius ir antbačius;

- planuojant vizitą socialiniam darbuotojui numatyti pakankamai laiko persirengti ir užsidėti asmeninės apsaugos priemones;

- numatyti pakankamas pertraukas, kad socialinis darbuotojas spėtų nusiimti ir tinkamai utilizuoti panaudotas asmenines apsaugos priemones;

- instrukuoti darbuotojus kaip bei kada atlikti rankų higienos procedūras esant paslaugos gavėjo namuose;

- riboti laiką, kurį socialinis darbuotojas praleidžia pas paslaugos gavėją namuose, t. y. suteikiant tik pačias būtinausias socialines paslaugas pagal nustatytus kriterijus;

- užtikrinti, kad socialiniam darbuotojui išduodamų asmeninių apsaugos priemonių skaičius atitiktų numatytų apsilankymų skaičių;

- jeigu būtina aprūpinti paslaugos gavėjus maisto produktais, medikamentais ar kitomis prekėmis, suplanuoti jų įsigijimą iš anksto;

- tvarkant krovinius rankomis (nešant maisto ir kitų būtinųjų prekių ryšulius) užtikrinti, kad darbuotojai dėvėtų specialias pirštines, kurias vėliau būtų pakeistos į vienatines pirštines;

- bendraujant su paslaugos gavėjais jų namuose, laikytis saugaus 2 m atstumo, jeigu to neįmanoma atlikti, tuomet mažinti artimo bendravimo laiką iki 15 min.;

- informuoti paslaugos gavėjus apie būtinas saugos priemones esant paskelbtam karantinui;

- jeigu įmanoma, atvykus pas paslaugos gavėjus į namus, išvesti gyvenamąsias patalpas.

Darbuotojui susirgus COVID-19 liga

Tai atvejais, kuomet darbdaviui tampa žinoma, kad vienas iš darbuotojų yra užskretęs COVID-19, darbdaviams, jų įgaliotiems asmenis siūloma vadovautis VDI Darbuotojų saugos ir sveikatos skyriaus parengtomis rekomendacijomis: [Rekomendacijos darbdaviams, kai įmonės darbuotojui yra nustatytas COVID-19 atvejis](#).